

ENSI- JA
TURVAKOTIEN
LIITTO

11.4.2016

LAUSUNTO SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN VALMISTELEMIIN ASETUSLUONNOKSIIN LIITTYEN RAHAPELIYHTEISÖJEN YHDISTÄMISTÄ KOSKEVAAN HANKKEESEEN

Asia: Lausuntopyyntö 21.3.2016, STM 3351/2015

Ensi- ja turvakotien liitto ry on lastensuojelun kansalaisjärjestö, joka toimii 30 jäsenyhdistyksensä keskusjärjestönä. Liitto toimii erityisesti haavoittavissa olosuhteissa elävien lapsiperheiden aseman parantamiseksi, heidän oikeuksiensa puolustamiseksi sekä lapsen oikeuksien toteutumisen turvaamiseksi. Liitto on Raha-automaattiyhdistyksen edunsaaja.

Ensi- ja turvakotien liitto kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu sosiaali- ja terveysministeriön valmistelemiін asetusluonnoksiin koskien rahapeliyhtiöiden yhdistämishanketta seuraavaa:

1. Tärkeimpänä asiana peliyhtiöiden yhdistämisessä ja siihen liittyvässä arpajaislain ja asetusten valmistelussa Ensi- ja turvakotien liitto pitää sitä, että siinä on kohdeltava kaikkia peliyhteisöjä ja edunsaajaryhmiä yhdenvertaisesti. Tehdyissä esityksissä tämä lähtökohta ei liiton näkemyksen mukaan riittävästi toteudu.
2. Valtioneuvoston asetuksessa valtioneuvostusta yleishyödyllisille yhteisöille ja säätiöille annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvostuksen myöntämisestä, maksamisesta ja käytöstä. Avustuksen enimmäismäärä voi asetusluonnoksen 5§:n mukaan muissa avustustilanteissa kuin investointi- ja kohdennetuissa avustuksissa olla avustuksen tavoitteiden toteutumiseksi erityisestä syystä 100 prosenttia, jos muuta rahoitusta ei ole saatavilla.

Ensi- ja turvakotien liitto pitää erittäin tärkeänä asetusluonnoksen lähtökohtaa, jonka mukaan erityisestä syystä avustus voi olla 100 prosenttia. Huomattava osa sosiaali- ja terveysjärjestöistä toimii tukeakseen ja tarjotakseen osallistumisen mahdollisuuksia erityisesti haavoittavissa olosuhteissa eri syistä eläville ihmisille. Sosiaali- ja terveysjärjestöillä ei useinkaan ole muita rahoituslähteitä tai sponsorituloja käytettävissä. Mikäli valtioneuvostusta ei myönnettäisi täysimääräisenä, vaan siinä edellytettäisiin omarahoitusosuutta, se vaarantaisi monien sosiaali- ja terveysjärjestöjen toiminnan ja sitä kautta haavoittavissa olosuhteissa elävien ihmisten osallisuuden ja tuen.

Kirjanpitoa ja tarkastusta koskevassa pykälässä 17 todetaan, että tähän saakka noudatettu 50 000 euron raja ehdotetaan korotettavaksi 100.000 euroon. Lisäksi 100.000 euroa koskisi yksittäistä avustusta eikä enää kaikkien avustusten yhteismäärää.

Liitto pitää hyvänä avustusmenettelyä koskevan asetusehdotuksen 17 §:ssä ehdotettua muutosta avustuksen saajan velvollisuuteen toimittaa tilintarkastaja raportti avustusten

käytöstä. Asetusehdotuksessa esitetään, että velvollisuus koskisi vain yli 100 000 euron suuruisia avustuskokonaisuuksia.

3. Neuvottelukuntaa koskevassa asetuksessa säädetään sosiaali- ja terveysministeriön yhteyteen perustettavasta avustusasioiden neuvottelukunnasta ja sen tehtävistä. Neuvottelukunnan tehtäviin ei perustelumistion mukaan kuuluisi julkisen vallan käyttöä, jolloin siitä ei olisi tarpeen säätää lailla. Neuvottelukunnan tehtävänä olisi antaa sosiaali- ja terveysministeriölle lausuntoja avustustoiminnan linjauksista, strategisista suuntaviivoista ja vuotuisesta toimeenpanosuunnitelmasta sekä kehittää ja arvioida avustuspolitiikkaa, järjestötoimintaa ja välittää tietoja järjestökentältä. Neuvottelukunnan kausi olisi neljä vuotta. Neuvottelukunnalla olisi lisäksi arviointi- ja avustusjaosto, jonka tehtävänä olisi antaa lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle ehdotuksesta terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen yleishyödyllisille yhteisöille ja säätiöille myönnettävien avustusten jaoksi ja tehdä arviointeja avustettavien järjestöjen toiminnasta. Jaoston jäsenet eivät saisi olla esteellisiä esimerkiksi työsuhteessa tai muussa sidossuhteessa avustuksensaajiin.

- Ensi- ja turvakotien liitto pitää tärkeänä järjestöjen osallisuutta nykyiseen tapaan avustusasioissa. Neuvottelukunnan rooliin liittyen liitto yhtyy SOSTEn lausuntoon siitä, että asetusero heikentää sosiaali- ja terveysjärjestöjen mahdollisuutta osallistumiseen ja ehdotus poikkeaa tässä suhteesta siitä, että muiden ministeriöiden osalta asetuksissa ei esitetä muutosta nykykäytäntöihin.
- edellä olevan pohjalta ETKL lähtee siitä, että neuvottelukunnan tehtäväksi tulisi määrittellä, että avustusasiain neuvottelukunta a) tekee esityksen sosiaali- ja terveysministeriölle avustuksen jaosta b) tekee esityksiä avustustoiminnan linjauksista, strategisista suuntaviivoista ja painotuksista c) tekee esityksen vuosittaisesta toimeenpanosuunnitelmasta ja vuosittaisista erillispainotuksista d) kehittää avustuspolitiikkaa e) arvioi järjestötoimintaa f) välittää tietoa sosiaali- ja terveydenhuollon alueelta ja järjestökentältä ja g) seuraa avustuskeskuksen toiminnan tehokkuutta ja kustannusten kehittymistä. Näiden muotoilujen osalta tulisi erikseen varmistaa, onko kyse sellaisesta hallintotehtävästä, josta tulisi säätää lailla.
- Ensi- ja turvakotien liitto ei näe perustelluksi ja päätöksenteon joustavuuden kannalta tarkoituksenmukaiseksi, että neuvottelukunnan lisäksi olisi erillinen jaosto. Erillinen jaosto asetuseroissa esitetyllä tavalla tekisi päätöksenteon kankeaksi ja turhaan moniportaiseksi, mikä voi viivästyttää avustuspäätöksen syntymistä ja synnyttää prosessin kannalta moninkertaista työtä avustusyksiköille. Mahdollisimman nopeasti syntyvä avustuspäätös ja avustusten maksatus heti vuoden alussa on erityisesti pienten järjestöjen likviditeetin kannalta ensiarvoisen tärkeää.

Jaoksen jäsenet olisivat erillään neuvottelukunnasta, mikä merkitsisi haastetta varmistaa, että heidän avustuslinjauksiin ja –strategiaan liittyvä osaamisensa on riittävä. Liitto näkee epäselvänä myös sen, ketkä voisivat olla henkilöitä, joilla olisi riittävä järjestötoiminnan tuntemus, joilla ei olisi mitään sidoksia järjestöihin. Esimerkiksi huomattava osa järjestökenttään ja sosiaalipolitiikkaan liittyvää tutkimusta tekevästä kokoneista tutkijoista on mukana järjestöjen luotta muselimisissa tai erilaisissa yhteistyö- ja kumppanuushankkeissa. Jaoksen rooli jää kaikkienensa epämääräiseksi.

Ensi- ja turvakotien liitto ehdottaa, että erillisestä jaoksesta luovutaan ja neuvottelukunnan roolia tarkennetaan aikaisemmin lausunnossa esitetyllä tavalla.

4. Lisäksi Ensi- ja turvakotien liitto pitää tärkeänä sitä, että Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus on itsenäinen ja että vuosittainen avustusehdotus on aina julkinen jo siinä vaiheessa, kun se valmistuu Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskuksesta. Se on tärkeää päätöksenteon avoimuuden ja läpinäkyvyyden kannalta.

Ensi- ja turvakotien liitto ry

TUULA HAATAINEN

Tuula Haatainen
liittohallituksen puheenjohtaja

Riitta Särkelä
pääsihteeri